

A szabadságharc bukását követően Tóth Lajosnak is bujdosni kellett. Nem tudjuk, hogy mi lett a sorsa; sem írás, sem feljegyzés nem maradt utána. Csak egy kőből készült síremlék jelzi az avasi temetőben Miskolc második nyomdászának sírhelyét, aki 1850-ben hunyt el. A kutatás eddig nem tudta pontosan megállapítani, kinek a kezébe került Tóth Lajos halála után a nyomda gépeivel, betű és papiroskészleteivel. Csak annyit tudunk, hogy akkor már a *Lotteria épületében*, a mai Déryné út 11. szám alatt működött. Egyes feltételezések szerint Heilprin Mihály volt a nyomda tulajdonosa 1852-ig, más vélemények szerint *Deutsch Dávid* vette át az üzemet és telepítette új helyére. Eddig azonban egyik állítás sem nyert bizonyítást.²⁹

IRODALOM

- Csorba Z.*, 1942. Miskolc és Borsod az irodalomban. Miskolc.
Fülöp A., (szerk.) 1964. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája 1842–1963. Miskolc.
Komáromy J., 1973. Tóth Lajos nyomdája és a Miskolci Értesítő. Napjaink XII. évf. 12. sz. 8. Miskolc.
Kun M., 1842. Miskolcz' múltja, Jelenje tekintettel jövőjére. Miskolc.
Leszih A., 1933. Tóth Lajos miskolci nyomdász privilégiuma. 1840. Adatok a miskolci nyomdászat történetéhez. Miskolc.
Novák L., 1928. A nyomdászat története V. könyv. (1801–1867.) Budapest.
Pogány P., 1978. A magyar ponyva tükre. Budapest.
Szendrei J., 1911. Miskolcz város története V. kötet. Miskolcz.
Szűcs A., 1948. A 136 esztendő's miskolci könyvnyomtatás. Miskolc.
Szűcs Miklós naplója. Sajtó alá rendezte és bevezető tanulmányt írta *Kilián István*. Miskolc, 1984.
Szűcs S., 1884. Adatok Miskolcz nyomdászatához és ugyanannak valamint Borsodmegyének irodalmához. Borsodmegyei Lapok, 32. sz. Miskolcz.
Veres L., 1981. A miskolci nyomdászat kezdetei. HOM Közleményei 19. 77–88. Miskolc.
Veres L., 1985. Kun Miklós és kora. Bevezetőtanulmány Kun Miklós Miskolcz' Múltja, Jelenje tekintettel jövőjére c. munka faksimile kiadásához. A kötetet szerkesztette: Csorba Csaba. Miskolc.
Viga Gy., 1976. XIX. századi miskolci kalendáriumok. HOM. Évk. XV. 209–228.

DIE GESCHICHTE DER TYPOGRAPHIE IN MISKOLC

DIE DRUCKEREI VON LAJOS CSÖGLEI TÓTH

(1842–1850)

(Auszug)

Die vorliegende Abhandlung versucht den Lesern die zweite Periode der Miskolcer Drucker vorzustellen. Die erste Miskolcer Druckerei wurde 1812 gegründet und sein Besitzer, Mihály Szigethy ist im Jahre 1861 gestorben. Seine Erben haben sich noch einige Jahre mit Druck beschäftigt, Mitte der 1830-er Jahre ist die Stadt wieder ohne Druckerei geblieben. Der Leiter der Debrecener Stadtdruckerei, der früher auch in Buda und Leipzig tätig war, liess sich in Miskolc im Jahre 1842 nieder. Er wird auch Drucker der Revolution und des Freiheitskampfes genannt, weil seine Tätigkeit mit der von Bertalan Szemere und

29. L. *Komáromy J.*, 1973. 8. és *Leszih A.*, 1933. 11.

László Palóczy – hervorragende Persönlichkeiten von grosser Bedeutung im nordungarischen Zentrum der Revolution und des Freiheitskampfes – eng verbunden war. Seine erste Publikation war die programmgebende Arbeit des Oberrichters der Stadt, die die Geschichte von Miskolc zusammenfasste und seine Perspektiven vorriss. Der Betrieb, der mit dem Schriftvorrat der Universitätsdruckerei von Buda arbeitete, schrieb sich in die Geschichte der ungarischen Druckerei mit solchen bedeutenden Publikationen ein, wie die Monographie von Gusztáv Szontagh, die sich mit der Melonenzucht beschäftigt, das während des Freiheitskampfes 1848–1849 veröffentlichte Nationale Wachlied und diejenigen Plakate, die die täglichen Ereignisse des Freiheitskampfes niederlegten und bekanntmachten. Das tägliche Auskommen wurde von den verschiedenen Tageszeitungen, Steuerzusammenschreibungen, Preislimitationen und anderen für das Komitat gemachten Druckwerken gesichert. Der Betrieb machte auch Theaterplakate, Kalender und gelegentliche Druckwerke. Der Besitzer der Druckerei ist 1850 ums Leben gekommen, sein Nachfolger wurde David Deutsch, der einige Jahre noch in der kleinen Werkstatt arbeitete. Ende des Jahres 1850 wurde die Druckerei der Stadt endlich in ein grösseres, den Ansprüchen der Zeit entsprechendes Gebäude übersiedelt.

László Veres